

Huomioita Finnfundin omistajaohjausmuistioon 2021

7.12.2020

Suomalaiset kehitysjärjestöt Fingo ry kiittää mahdollisuudesta kommentoida Finnfundille vuodelle 2021 laadittavaa omistajaohjausmuistiota. Huomiomme perustuvat vuoden 2020 muistioon ja 27.11. pidettyyn sidosryhmäkuulemisen.

Nostimme kuulemisessa esiin, että **kansalaisyhteiskunta/kansalaisjärjestöt tulisi tärkeänä sidosryhmänä mainita omistajaohjauksessa**. Vuoden 2020 muistiossa niitä ei mainita. Kansalaisjärjestöt ovat muun muassa merkittäviä tienraivaajia useissa korkean toimintahaasteen maissa, ja myös Finnfundin evaluaatio kehottaa lisäämään yhteistyötä ja dialogia kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa, erityisesti kohdemaissa. Yksi foorumi tälle vuorovaikutukselle on tämän vuoden alussa aloittanut Finnfundin koordinoima vaikuttavuusverkosto, jossa mukana useita sidosryhmiä. Järjestöt voi mainita hyvin myös esimerkiksi erityisriskirahoituksen seurannan yhteydessä. Kansalaisjärjestöjen huomioimiseen omistajaohjausmuistiossa myös ministeriön virkamiehet suhtautuivat kuulemisessa myönteisesti.

Suomen rahoittama **kehitysyhteistyö, finanssisijoitukset mukaan lukien, on aina ihmisoikeusperustaista**. Omistajaohjausmuistiossa tulee ohjata Finnfundia täydentämään ihmisoikeuslinjaustaan konkreettisilla toimenpiteillä, miten yhtiö puuttuu liikekumppaneidensa toimintaan tai muuttaa omaa toimintaansa havaitessaan väärinkäytöksiä rahoittamissaan hankkeissa. Tärkeää on myös arvioida investointien ihmisoikeusvaikutukset ennen rahoituspäätöksiä. Ihmisoikeuksien ja liiketoiminnan suhdetta koskevia YK:n ohjaavia (UNGP) periaatteita tulee noudattaa huomioiden Suomen YK:n ihmisoikeussopimuksissa hyväksymien ihmisoikeusvelvoitteiden vaatimukset kokonaisuutena.

Suomen virallisena, Pariisin sopimuksen mukaisena tavoitteena on **rahoituksen tasavertainen (50%/50%) kanavoiminen ilmastonmuutokseen sopeutumista edistävien ja ilmastonmuutoksen hillintää tukevien hankkeiden suhteen**. Tämä velvoite, johon Suomi ei vielä yllä, voisi näkyä enemmän myös Finnfundin toiminnassa. Tässä on kuitenkin tärkeää tiedostaa, että **ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tähtäävien investointien arviointi edellyttää erityisen monipuolisesti tietoa**, sillä adaptaatiohankkeiden mittaaminen ei ole yksiselitteistä. Fingo pitää hyvänä, että ministeriö on lisäämässä muistioon huomion siitä, että ilmastonmuutoksen rinnalla kiinnitetään systemaattisesti huomiota luonnon monimuotoisuuden katoon, ja että se huomioidaan myös ilmasto- ja energialinjauksessa. Ilmastorahoituksena toimeenpantavien hankkeiden avoimen tulosseurannan kehittäminen on tärkeää, ja tätä varten Finnfundin investoinneille tulee asettaa selkeät kriteerit, sekä määrälliset ja laadulliset lyhyen ja keskipitkän aikavälin tavoitteet.

Kuulemisessa käytiin paljon keskustelua Finnfundin toiminnan seurannan merkityksestä ja sen huomioimisesta omistajaohjausmuistiossa. Tämä on tärkeää, sillä **Finnfundin tavoitteena on tuottaa kehitysvaikutuksia, ja niiden arviointi ja ohjaaminen on ulkoministeriön tehtävä.** Finnfundin toiminnan seuranta on kokonaisuudessaan mennyt parempaan suuntaan, mutta jatkuvaan kehittämiseen on tarvetta. Tarvitaan lisää keskustelua siitä, mihin kehitysvaikutuksiin pyritään ja millä aikavälillä ne ovat saavutettavissa. Kehitystulosten arvioinnin tulee olla avointa, säännöllistä ja pohjautua parhaisiin kansainvälisiin käytäntöihin, jotta se tuottaa kattavasti asianmukaista tietoa kaikille, niin päättäjille ja toimeenpaneville tahoille kuin tutkijoille ja kansalaisyhteiskunnan toimijoille. Mitä kattavammin tietoa on kaikkien saatavilla, sitä legitiimimpää Finnfundin toiminta on. Lisäksi tulevia investointi- ja muita päätöksiä olisi mahdollista tehdä tietoperustaisesti.

On kaiken kaikkiaan **tärkeää kehittää laadullisia indikaattoreita, jotka todentavat todellisia kehitysvaikutuksia määrällisiä indikaattoreita paremmin.** Konkreettiset tavoitteet ja selkeät kriteerit ovat edellytys toivottavaa kehitystä edistävälle toiminnalle. Kuten kuulemisessa toimme esiin, esimerkiksi **ilmasto- ja työllisyystulosten vaikuttavuuden osalta pitäisi saada tarkempaa analyysiä siitä, keitä tulokset koskevat,** i.e. parempaa erittelyä naiset/miehet erittelyn lisäksi, jotta kehitysvaikutuksista voidaan puhua sekä kiinnittää huomiota muun muassa työpaikkojen laatuun. Kuulemisessa todettiin myös kannatettava huomio, että työllisyystulosten osalta on tärkeää seurata niitä vaikutuksia, joita työllisyyden kasvulla on paikallisten ihmisten toimeentuloon kaiken kaikkiaan. Työpaikkojen luomisella voi olla myös toimeentuloa heikentäviä vaikutuksia, esimerkiksi ympäristövaikutusten takia.

Kannustamme ministeriötä harkitsemaan omistajaohjausmuistioon kirjattujen indikaattorien päivittämistä. Kuten kuulemisessa kerroimme, mielestämme **tasa-arvoa edistävien hankkeiden osuus tulisi lisätä toimintaa ohjaavien indikaattoreiden joukkoon.** Lisäksi kannatamme keskustelussa esitettyä ehdotusta lisätä **verotulot takaisin näiden indikaattoreiden joukkoon.** Tämä on perusteltua muun muassa siksi, että vuoden 2018 veropoliittinen linjaus lupaa uusia panostuksia veroja koskevaan raportointiin, ja koska kehittyvien maiden veronkantokyky on noussut merkittäväksi kehityspolitiikan painopisteeksi hallitusohjelman sekä tuoreen Verot ja kehitys -ohjelman myötä. Kuulemisessa kuulumme, että ministeriö on lisäämässä muistioon huomion siitä, että Finnfundin tulee huolehtia, että sen veropolitiikka takaa Suomen vuoden 2020 aikana julkaistavan verovastuullisuuslinjauksen pääperiaatteiden toteutumisen. Tämän on tärkeä lisäys, mutta muistiossa olisi suositeltavaa olla viittaus myös itse Verotus ja kehitys -ohjelman tavoitteisiin ja siihen, että Finnfundin veropolitiikan väliarvion tulokset huomioidaan Finnfundin toiminnan kehittämisessä.

Lisätietoja: Outi Hakkarainen, Fingo, asiantuntija, outi.hakkarainen@fingo.fi, puh. 050 – 317 6728